

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO **5** CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atrassats 10 céntims.

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, núm. 20, botiga.
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre **ESPANYA** pessetas 1'50
Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

A VISTA D' AUCELL.

Los mateixos monàrquichs no han pogut menys de confessarho: de la Fransa dels últims temps del imperi a la Fransa de avuy dia, hi ha la mateixa distancia que de un poble corromput y decadent a un poble jove y viril, entregat a si mateix, que camina plè de confiança a la consecució dels fins més trascendentals pel porvenir d' Europa.

La virilitat y serietat del poble francès, educat per disset anys de República, acaba de posarse de manifest en las últimas maniobras militars. ¡Quánta diferencia entre l' exercit napoleónich que se 'n anava a la guerra, sense disciplina, sense ordre, ni concert, y l' exercit republicà que acut a un simulacro, com si assistís a una guerra formal, ordenat, atent, disciplinat, y afanyós de demostrar al país que l' honor de la nació, confiat a tant bonas mans no corra 'l menor perill, ni pot decaure!

Desenganyarse: la Fransa està donant al mon un admirable exemple.

A últims del sigle passat renasqué l' Europa a sò de guerra, sembrant per tot arréu las llavors republicanas y regantlas ab sanch perque geminessen.

Pero aquell esforç heroich, ab tot y ser tant colossal, no será tant eficaç com los exemples de avuy dia. Los pobles observan y reflexionan. Son ja majors d' edat y racionan..... y quan arriba l' ocasió, imitan.

No será la República francesa l' última República d' Europa.

¡Qué petita es la Alemania imperial al costat de la Fransa republicanat!

Fransa té un caudal inagotable d' homes públichs que van substituintse en lo poder portant ideas y solucions per totas las necessitats que pugan presentarse. Las dinastias degeneran; sols los pobles constitueixen una mina de inteligencia inagotable.

Aixís veyèu a la vencedora de Sedan en mans de un invàlid emperador que no pot ja ab la seva ànima. Passejantse un dia pel seu quarto, dona una relliscada y cau. Al caure aquell home tremola tot l' imperi. Los metjes acuden a examinarlo y li prescriuen llet y cuidados.

Lo mateix emperador ho deya ab tò afligit, apenas l' alsavan de terra:

—Jo prou volia anarme'n a presenciar las maniobras

TERRIBLE EXPLOSIÓ DE D. FRANCISCO.

Las patillas erissadas, sense véurehi de cap ull, picant de peus, exclamava: —¡Que calli 'l senyor Gasull!

militars de Kónisberg; pero temo que 'ls metjes m' ho prohibiran.

¡Trist poder lo poder de aquest home, amo de un imperi, desde 'l moment que per damunt del seu se 'n aixeca un' altre: lo poder dels metjes!

¿Y qué succehirá 'l dia que desaparega de l' escena? Lo seu fill y heréu afectat de un càncer a la garganta ¡qué podrá fer per sostenir la efimera gloria conquistada, amenassat per Fransa, cada dia més forta, per Dinamarca que té antichs agravis que venjar y per la Russia, enemiga natural de la preponderancia germànica? ¿Qué podrá fer tenint com té l' Alsacia y la Lorena, sempre inquietas, y més francesas avuy, després de disset anys de domini y despotisme, que 'l dia següent de la seva aneixió al imperi?

¡Pobre Alemania! Prompte 's convencerá 'l seu gran diplomàtic, Bismarck, que poden falsificarse esperits; pero qu' es impossible de tot punt falsificar l' esperit de justicia y las lleys providencials de la Historia.

La política espanyola dorm sobre una máfega plena de irregularitats.

Mentres en Sagasta corra de festa en festa per las Vascongadas, tot va bè per ell, y ananhi per ell, tè de ananhi per nosaltres.

En Cánovas se casa un de aquests dias..... y aixó que 'l pobre partit conservador no está per brochs.

L' únich que treballa y 's belluga y no descansa un moment es en Moret.

L' autor de tants tractats de comers, aspira a ser ara autor de algun tractat matrimonial, propositse atreure al camp sagasti al gefe militar dels reformistas y fer passar la frontera dels Pirinèus a n' en Ruiz Zorrilla.

No dupto que conseguirá lo primer. En Lopez Dominguez es un pobre aucell perdut en lo camp més àrit de la política y en Moret es un regular reclam. Ademès la seva eloquència empalagosa es un arrop molt espès qu' enganxa tant com lo vésh.

Lo segon es una mica més difícil. Perque Ruiz Zorrilla abandoni 'l paper d' etern conspirador que s' ha imposat, sería precis una amplia amnistia en favor dels militars emigrats, que 'ls tornés al mateix temps la categoria que tenian dintre de la milícia, y ja es sabut de sempre que aquests favors no 's concedeixen més que als carlistas.

Ademès sería precis que 'l govern aboqués lo sach de reformas políticas que tè promesas..... y aixó no ho farà en Sagasta, ja que una altra vegada desde l' oposició no li quedaria res per prometre.

Com a republicà ho sento moltíssim.

Dels quatre jefes que tenen las quatre fraccions en que 's divideix la familia republicana, tres son partidaris dels procediments legals, y crech que 'l dia que tots quatre estiguessen conformes en aquest punt concret, hauriam adelantat moltíssim.

Que si es cert, com deya en Rios Rosas, que ab dos rodas marxa un carro, no ho es menos que ab quatre rodas marxa una diligencia.

P. K.

LA EXPOSICIÓN UNIVERSAL.

Corran mals vents. La opinió, que may obra 'l labi en balde, ja ha dit que 'l baf del Alcalde matará la exposició. —¡No 's podrá fer!— diuhen uns.— Ara tot just comensém, y ja casi bé portém los quartos gastats á munts. Si ab fustotas y frontissas s' han llensat ja tants dinés, per pagar tot lo demés ¡d' ahont sortirán las missas? —Es un somni—criidan altres que coneixen lo país.— Per té exposicions aixis som mas-a petis nosaltres. Aixó 's deixa per certs pobles grans y de bo-sa ben bona: la misera Barcelona no té casa per tals mobles.— Dintre del Ajuntament cada dia hi ha barallas y s' arman llargas batallas per qualsevol incident. Los concejals van tirant; aquests ploran, aquells riuen uns no saben lo que diuen, molts no saben lo que fan. Y entre aquesta guerra encesa ab carácter permanent, la exposició, lentament, va morintse de tristesa. D' estacas bé prou se 'n plantan, d' arquitectos n' hi ha de sobras; pero 'l que toca las obras per ara no s' adelanta. Es á dir que, en conclusió, després dels diners gastats, encara estém exposats... á no teni exposició.

C. GUMÁ.

¡Tixós ordre públich! Cada día sentim la mateixa cansó. —Lo govern sospetja que 's vol alterar l' ordre públich. —Es possible que l' ordre públich sigui alterat. —Se tem que l' ordre públich s' alteri.

Y entre mitj dels uns y 'ls altres l' ordre públich no s' altera, y ab tants compassos d' espera qui 'ns alterem son nosaltres.

Si senyors; nos alterem de que 'ns vinguin á fer la por tant inmotivadamente.

En Salamanca ja ha desistit del seu viatge á Barcelona.

¿Per qué? La resposta, lector, será molt franca. ¿Vols saberho? Pues... vés á Salamanca.

Que 'l Czar de todas las Russias y 'l Emperador de Alemania celebrarán una entrevista: que l' entrevista no tindrà efecte... Avuy sí; demá no...

¿En qué quedem? Quedem en que al mèu concepte l' entrevista projectada es enterament impossible, per una rahò molt sencilla.

Perque al punt á que han arribat las cosas, lo Czar y 'l Emperador no 's poden veure.

No cal que hi dongan voltas: l' únich partit polítich que pot portar la moralitat á Cuba es lo partit reformista. Aixis ho diu El Resumen.

Y quan ell ho diu tot lo mon se 'n riu.

Perque tot lo mon recorda en fet de moralitat la mort desgraciada de una pobra negra, víctima de castichs inhumans, ocoreguda en un dels ingenis de 'n Romero Robledo, en una época en que l' esclavitut estava ja abolida.

En vista de tal exemple diuhen per aquelles terras: —La moral del reformistas es una moral molt negra.

No hi ha motiu per dir que 'ls fusionistas están dividits. En lo camp sagasti no hi há ni pot haverhi dissidencias.

Un periodich de Madrid ha descubert que tots pensan de la mateixa manera.

Tots pensan en ser ministros si no ho son, y si ho son pensan tots en no deixar de serho.

Un detall de la cerimonia de colocació de la primera pedra en lo monument dedicat á Oquendo.

Hi assistia un bisbe y doná á besar l' anell á la reyna regent, després de la qual lo besaren també 'ls ministros de Marina y de Gracia y Justicia.

Al presentarlo á n' en Sagasta, aquest se limitá á fer un saludo; pero no 'l besá.

¿Que per ventura ho troban extrany? Jo no. Escoltin: si en Sagasta s' hagués colocat una insgnia de la francmasoneria, l' hauria besada 'l bisbe? Y donchs, petó per petó, y mossegada per mossegada.

Una de las pastas pera sopa que més éxit han alcan-sat, es lo Glutenoide-Tonijuan. Es un producto barato, higienich y sumament nutritiu.

Demá 's presentará en la Plassa de Toros la quadri-lla de Niños sevillanos. Diu que son uns xicotets molt atrevits, que lidian los bichos lo mateix que toreros de debó. No hi faltará concurrencia.

CARTAS DE FORA.—Lo rector de Sarreal fa corre la veu de que un vehí d' aquell poble está condemnat en vida, y que ni missas, ni rosaris, ni oracions poden servirli de res. Aixó de que aquestas cosas no serveixen, es una veritat com un temple; y lo que també está fora de dupte es que las excomuniions engreixan molt, com ho podrá comprobar dintre de poch lo condemnat vehí de Sarreal.

La escena passa á Balaguer. Un vehí que té un fill educantse en lo colegi que 'ls frares han establert en aquella població, pochos días avants de que 'l noy s' examini reb una llarga llista, enviada pèls frares, de lo que 'l baylet ha gastat en paper, plomas, libretas, etcetera.

Com tots aquests gastos eran inventats pèls frares, lo bon home va negarse á pagar del compte res més que lo que realment fos just.

—¡Si!—van respondre 'ls frares,—pues treurém lo noy del colegi y pe drá un curs.—

Pero aixó era poch. Lo diumenje següent, dos frares convenientment preparats, varen sorprendre al pare del noy dintre d' una barraca, y varen atropellarlo de tal manera, que 'l pobre home va tenir de ficarse al llit y 's dupta que pugja sortirne.

Frares d' aquesta naturalesa no necessitan comentaris: lo que necessitan son guardias civils.

CASSOLADAS.

ANSAT d' esperar que en Sagasta tingui á bè tornar á Madrid, lo general Cassola determina agafar la ploma y escriu quatre ratlletas al seu jefe.

«Estimat amich,—li diu:—Vosté veig que no porta gayre pressa y 'ls mèus projectes ne portan molta. No sapiguent quán se reuniran las Còrtes y decidit á ter alguna cosa, li envio aquestos decrets que enclouhen algunas reformas, á fi de que me 'ls envihi firmats y legalisats y á punt de posarlos en práctica.—Sempre seu, Cassola.»

Passan tres ó quatre dias, temps més que suficient per anar y venir, á caball d' una tortuga, de Madrid á San Sebastian, y los decrets en qüestió no tornan.

—¡Si s' haurán perdut pèl correu!—pensa 'l ministre de la guerra.—¡Cóm en aquest país se perden tantas cosas!— Y torna á escriure al President: «Amich don Práxedes: ¡Ha rebut los decrets que li vareig enviar, referents á las reformas militars? Me convè sapiguerho desseguida.»

Resultat d' aquesta carta: lo mateix que l' anterior. Ni venen los decrets firmats, ni la resposta á la primera epístola ni la contestació á la segona, ni res.

—Aquí hi ha intringulis—diu en Cassola;—es precs parlar una mica clar.—

Agafa altra vegada la ploma y escriu: «Amich Sagasta: Dugas cartas li he enviat y de cap d' ellas tinch contestació. Si no 's determina á aténdrem una mica més y no 'm remet los decrets demanats, dintre tres dias, presento la dimisió inmediatamente.»

En Sagasta dóna la resposta de sempre: mutis. —¡Si!—diu en Cassola:—donchs esperat.—

Agafa un full de paper de barbas, posa una ploma nova en lo mànec y ab la seva millor lletra escriu lo següent:

«Sr. D. Práxedes M. Sagasta.—Respectable President: Convensut de que la mèva companyia no li es agradable, presento la dimisió del càrrech de ministre de la guerra.»

L' endemá mateix reb contestació: «Amich Cassola: Acabo de rebre una carta de vosté. Ja extranyava jo que durant la mèva ausencia no m' hagués escrit ni una sola vegada.

Crech inútil dirli que accepto la dimisió que del seu càrrech ha presentat.

Sempre seu invariable amich.—Sagasta.»

Aquesta es l' historia que corra per aquí de boca en boca.

Sembla que en Cassola s' ha quedat ab un pam de nas, y que está indignat de que las tres primeras cartas no arribessin á mans d' n Sagasta y la última sí. Y ara diu que li ha escrit referintli que aixó no val,

y que, segons lo seu parer, si unas cartas s' han perdut, també s' ha de perdre l' altre. Y per fi de festa li anuncia que retira la dimisió.

Si la historia es historia ó novela, no ho sè. Pero siga lo que 's vulga, es indubtable que 'l general Cassola comensa ja á tenir á la cartera de Guerra 'l mateix apego que 'n Rius y Tauler té á l' arcaaldia de Barcelona.

¡No 'n fa poch de temps que haurian d' haver dimi-tit l' un y l' altre!

FANTÀSTICH.

Si vols assustá á un arcalde y véurel aviat com bull, digali no més:—Escoltí, jo soch padri de 'n Gasull.

Fransa movilisa tropas, Bismarck movilisa rals, y un arcalde curt y doble movilisa concejals.

Quan desitjis fer fortuna, una recepta 't daré: fas quatre gabias al Parque y te las pagarán bé.

¡ sigut nombrat administrador de la Aduana de la Habana un tal senyor Bendito.

¡Bonich nom! No falta sino que se 'n porti un bon cabás per recullir immoralitats, y tindrém la moralitat de Cuba en mans de un beneyt del cabás.

En Caveró y en Sangarren s' atunyinan qu' es un gust, donantse cada pallissa que hasta á Dèu tracta de tú.

Vels'hi aquí un parell de carlistas, tant monárquichs, que tots dos tenen un rey de las húngaras dintre del cos.

Quan del un y del altre no 'n quedin més que las borlas de las boynas ja 'ls ho farém saber.

Lo Sr. Arellano que acaba de ser nombrat intendent de Cuba, s' ha embarcat emportantse'n algunas, memorias escritas de puny y lletra del ministre de Ultramar.

Ara sí que podrém dir: —A las immoralitats cubanas, memorias de 'n Balaguer.

Una anécdota.

Al visitar la població de Irún la reyna regent, sembla que li van regalar una creuheta, y desitjosa de conservar-la, digué, diriginte als seus acompanyants: —Qui de vostés me dona la seva cartera?

En Sagasta y l' Alonso Martínez que 's trobavan en primera fila, van ferse atrás com si temessen que volian pendre'ls la cartera de ministros.

Y 'ls dos van crubar una mirada y una sonrisa, com volguent dir:—Aixó ni en broma.

Al duch de Tetuan que tant vigorosa oposició va fer contra 'l govern en la passada legislatura, li donarán dintre de poch la presidencia del Consell d' Estat.

Consideracions prácticas:

¿Perqué serveix la boca?—Per cridar.

¿Y per res més?—Per menjar.

Sintesis:—Qui no crida, no mama.

Se diu que 'n Moret y en Lopez Dominguez tractan d' entrar en inteligencia.

Altó! No profaném una de las facultats més elevadas del ser humá.

¿No sería més correcte sustituir la paraula inteligencia per la paraula estómach?

Es més baixa; pero es més exacta.

Per la part dels carlins aseguran los ministerials que no hem de teme res.

Diuhen que 'l rey de las húngaras no 's mourá perque ha contret lo compromís d' estar quiet.

¿Quán deu costar de mantenirlo?

En Moret sembla una llansadora: no sab estar quiet.

un moment. Sempre ab un discurs al pap y la maleta á la ma.
De Madrid á Andalucia; de Andalucia al Nort; del Nort á París...
En Sagasta pot estat satisfet.
Si á Fransa movilsan un cos d' exércit, aquí movilsém un ministre.

Trobantse á Vigo l' escuadra inglesa van practicarse exercicis de torpeders ab tant mala fortuna, que un torpedo va tirar una fragata á pico.
Etimologia de torpedo: torpesa.

Si s' hagués realitat lo desafió entre 'l regidor Gassull y 'l ciutadá benemérit, es fácil presumir quin armament haurian adoptat.
Ni pistola, ni floret, ni sabre, ni fletxa.
Tractantse del propietari dels Banys Orientals y de un arcalde tant ayualit com D. Francisco de Paula, res mes a propósit que un desafió á manguera de riego.

PARTES TELEGRÁFICHS.

Habana, 15.
Marin exercint lo mando mostra disposicions grans; pero son poch dugas mans per perseguir 'l contrabando.

Paris, 16.
Exit movilizació colossal en lo conjunt; ara ja tot está á punt per quan vinga... la ocasió.

Ceuta, 16.
Ab tanta y tanta jarana que ab lo de Cuba s' ha armat, encara aquí no ha arribat cap envió de la Habana.

Sant Petersburg, 16.
Czar mudantse la livita per aná á la professó.

ha descubert que un botó era plé de dinamita.
Salvat aixís d' un desastre, s' ha obert informac ó seria: demá marxán á Siberia quatre sastressas y un saetre.

A LO INSERTAT EN LO ÚLTIM NÚMERO.

1. XARADA.—Pa-la-u-tor-de-ra.
2. MUDANSA.—Pansa-Pensa.
3. ANAGRAMA.—Llom-Moll.
4. TRENCA-CLOSCAS.—Santa Coloma de Gramanet.
5. GEROGLÍFICH.—Entre omichs, un notari y tres testichs.

XARADA.

—¿Vols total? digué la Lola á la dos-tres, la cuñera.
—No tinch hu, quarta-tercera.
—Donchs me la menjaré sola.
¡Oh! Y ara que veig aixó, si no dos-hu eixa hu-segona y la quart-dos se 'n adona, potsé ho trobi massa bó.

UN QUE LA SAB LLARGA.

ENDAVINALLA.

Para compte ab lo que 't dich: ab los carters sempre vaig, algunas curas jo faig, per las teuladas estich, péls cafés me trobarás péls teatros estich també

y si 'm vols buscar bèn bé davant de un riu me veurás.

J. M. BERNIS.

TRENCA-CLOSCAS.
¿V. ES LAICA?

Formar ab aquestas lletras lo nom de un poble de Catalunya.

ESQUIVA-CARLINS.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR.

No serveix res de lo qu' envían los ciutadans: Dos ninots de Sabadell, Anais, Rayista, Maragny, Pepel Farizeu, Baldomero de Breda, Noy de 15 anys, Capella prehistórich, Un sarralench, A. Manso, J. L. M. V. D., Fill de 'n Sensa, R. Camps, Maria Palleja, Adolfo Camps, Oliuj, Gran de la Xica; Amadeo, Gosviudo, Pastoret del Montsant, Un masquefi, Joanet de Berga, Cerilla, A. Guasch, Caratallat, Hector Max, Cara-torta, Un hauner, Frascuelillo, Sir Crespichs, J. Tona, Una mosca, Tranquil de Reus, Un de Vich, Joan Torres, C. de la Ribera, Sagerbat de Reus, Jorge Bajatajenda, y Xanapota.

Han enviat xaradas, endevinallas y altres trencacloscas dignes d' insertarse 'ls ciutadans: Esquiva carlins, Xicot com cal, Tacay, Dominguet T., Pau dels bastos, Cansadías, Embolica closcas, Josep Abril, Dos ases, A. Trinidad, R. Pous, Saldoni de Vallcarca, Domingo Bartrina, J. Lluch Moreu, Un belleguet, F. Pons, Capella punxeta, Tribulacions, Un baylet, Pere Vila, Un aficionat, Ralip, R. Osina, Pau Matallops, A. Gibert, Titellela, Dos gracienes, M. Arieta, Roma Espinal, J. Sauri, Tinter moll y Un marqués.

Han enviat treballs literaris que s' acceptan los ciutadans: Just Aleix, J. Slaramsa, J. Arbós, J. S. y P. de P., Pepel d' Esplugas, Josep Abril, F. de P., Juanico, Sabateret del Poble sech, Roma Espinal, Alfons Adam, P. no 'm loquis, Joan Sora, Cerilla, Emilia, Angel Artal, R. Roura, Elvira y Noy de las herbas.

Ciutada Miquel: No té prou gracia lo dels bany, lo altre va bé. —Picio, Adan y C.: es flúixet. —Samuel del Palau: l' acudit no va la poesia tampoch, lo sonet es vert. —Piri: 'l quinto es vell, l' article manso. —Embolica Closcas: es difícil evitarlo per la excesiva aglomeració d' original que tenim. —J. Sauri: quedo enterat. —Guason: y tal si ho es! —Capella prehistórich: ja té raho; pero que hi vol fer! —A. Pal'eja: torna a fallarhi; lo demés va bé. —Segon Fesomias: té molta raho. —J. Slaramsa: Tornarán no va. —Pallaringas: continúa 'l vers larch del mateix modo; lo demés no va. —Noy cabo: voldran deixarme estar tranquil ab la cansó de las preferencias voste y tots los que 'n parían? La transformació no serveix; lo quadrat, si —Un de las estisoras: li agrahexo la carta. —Anonim: En primer lloch falta la firma. En segon lloch, encara que la carta demostra que l' assumpto es grave, esta massa confosa: ha de ser més explicit. —V. Tarrida: es flúix. —A. Garcia: enterat. —Norma R.: ¿creura que no s' a que 's refereix?

LOPEZ, Editor.—Rumbia del Mitj, 20.

Barcelona: Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 31 y 33.

PRANZINI.—TRIPLE ASSESSINAT.

LO CRIM.

El 17 de mars, á las primeras horas del mati, la policia de Paris rebé informes de que aquella nit, en una casa del carrer de Montaigne, devia haver succehit alguna cosa extraordinaria.

En efecte, oberta l' habitació indicada, s' hi trobaren tres cadavres: Maria Regnault, mestressa del pis y dona d' una conducta no massa correcta; Agneta Gremeret, la seva donzel a, y una nena, Maria Gremeret. Los cossos de las tres donas presentavan multitud de punyaladas; lo cap de la nena estava casi completament separat del cos.

L' habitació havia sigut teatro d' una lucha terrible y d' un saqueig: la sanch ho inundava tot y faltavan infinitat d' objectes de valor.

¿Qui ó quins era los autors del crim?
La policia 's va posar á treballar desesperadamente. En l' habitació s' hi havian trobat un cinturón y un parell de punys tacats de sanch, que portavan escrit lo nom de Gaston Geissler.

¿Era aquest lo verdader nom del criminal? Semblava un absurdo. ¿Los punys havian sigut tal vegada deixats allí expressament pera despistar á la policia? Era lo més probable.

A dos quarts de dotze de la nit lo porter havia obert la porta a un subjecte jove, al pareixe, que procurava taparse la cara ab lo coll del gaban: digué que anava al pis de la Regnault, y pujá escalas amunt.

Y á las cinch de la mainada 'ls vehins havian sentit crits com de criatura, y mes tart, lo ruido produhit per un home que corra per una habitació y baixa després precipitadamente la escala. Era l' assessi.

Posada la policia sobre 'l seu rastre, pochos dias després era detingut á Marsella, estant en lo teatro, Enrich Pranzini, amich de la senyora Regnault y que, segons datos positius, havia fugit de Paris l' endemá del descubrimet del triple assessinat.

Pranzini nega rodonament lo fet.
—¿Per qué, donchs, —li preguntaren— haveu sortit de Paris ab tanta precipitació?

—Es molt senzill. Jo coneixia y visitava á la senyora Regnault, sabia que á casa d' ella hi havia tarjetas mèvas, y vaig teme veurem complicat en lo procés.

—Pero hi havia una pila de declaracions que 'l comprometian d' una manera gravíssima.

La policia havia averiguat que Pranzini havia venut en una casa de donas públicas de Marsella un rellotje perteneixent á la Regnault. A més, á una d' aquellas donas li havia regalat una arrecada de la mateixa procedencia.

Mentres tan á Marsella 's posavan en clar tots aquests fets, la policia de Paris feya descubrimets de verdadera importancia.

Antonietta Sabattier, querida de Pranzini, havia sigut interrogada pèl jutje d' instrucció. De moment va declarar que Pranzini havia passat ab ella la nit en que 's cometé 'l crim; pero luego, repensantse, confessá que nó.

Portat á Paris lo presunto criminal, es presentat á

la seva querida y davant d' ell y del jutje, torna la Sabattier á declarar que Pranzini no havia passat á casa d' ella la nit d' autos.

Continuada la instrucció de la causa ab aquella activitat propia dels tribunals francesos, pogué, per fi, sometre al fallo del Jurat, celebrantse la primera sessió 'l dia 9 de juliol.

DAVANT DEL JURAT.

Lo públich es inmens; hi ha molts senyoras. A las 10 y mitja es introduhit l' acusat, que 's presenta tranquil, vestit ab certa elegancia y dirigint miradas completament indiferents.

—¿Cóm vos dibeu?—pregunta 'l president.
—Enrich Pranzini, 32 anys, nascut á Alejandria (Egipte) professó, empleat; católic de religió y habitant á Paris carrer dels Martirs 40.—

Mentres l' acusat s' entreté mirant las finestras, lo relator llegeix l' acta d' acusació.

—Los datos que ofereix lo sumari son abrumadors per Pranzini; pero l' acusat no pert ni un moment la calma.

—President.—¿Ahont vareu passar la nit del 16 al 17 de mars?

—Acusat.—Després de dinar en un restaurant, vaig anar á casa d' una venedora de quadros y vaig estarm' hi fins á las 10 y mitja: al sortir d' allí, vaig anar á visitar á una persona qual nom no puch revelar.

—No es veritat: á las onze y mitja pujavau la escala de casa Maria Regnault; la portera, que us havia vist varias vegadas y que per lo tan us coneixia, us va veure entrar.

—No senyor; vaig passar la nit á casa de la senyora Sabattier.

—¿Pero si ella diu que no!

—Es que vareig entrar sense que ella 'm vejés, y vaig tirarme sobra un sofá.

—¿A quin hora?

—A las tres.

—¿Cóm es, pues, que ella al llevarse no us va veure?

—Perque á las cinch me 'n vaig tornar á anar, sense moure ruido.

—¿Y ahont vareu anar á aquella hora?

—A passeig.—

Lo president apreta á Pranzini ab molta habilitat.

—Vos—li diu—teniau, al ser detingut á Marsella, senyals d' esgarrapadas á las camisas y á las mans. Lo nom de Gaston Geissler, que firma una carta trobada á casa la Regnault y que 's llegeix també en los punys de camisa, es un nom imaginat per vos. Avants del 16 de mars no teniau un céntim, y á Marsella derrotxavau l' or, y al ser detingut teniau encara 280 franchs. ¿Cóm s' explica aquest cambi?

Comensan á presentarse 'ls testimonis. Lo doctor Balata, de Marsella, declara que Pranzini en la presó de aquella ciutat traciá de suicidarse.

Lo célebre doctor Brouardel fa l' historia del exámen de las tres victimas, verificat per ell.

—Pranzini al ser detingut—diu—tenia varias esgarrapadas. Las unglas de Maria Regnault estavan plenas de sanch.—L' acusat se desconcerta una mica.
Lo périt caligrafo M. Gobert, declara que 'l nom Gas-

ton Geissler escrit en los punys trobats á casa la Regnault sembla de lletra de Pranzini.

M. Lemoine, un altre testimoni, reconeix lo rellotje que Pranzini vengué á una prostituta de Marsella: es lo rellotje de Maria Regnault.

Un daguer declara que Pranzini va anar á comprarli un ganivet de 20 centimetros de larch, qu' es precisament lo que 's va trobar á casa de las victimas.

Lo dependent d' una perruqueria diu que l' acusat tractá de comprarli una barba postissa.

Declara després una noya, que viu en la mateixa habitació que Pranzini, assegurant que aquest á las dugas de la nit en qüestió no havia encara anat á dormir.

Per fi compareix Antonietta Sabattier, modista, edat 38 anys, molt guapa y bona mosca, querida de Pranzini. Declara que fa un any que 'l coneix; un dia la va aturar pèl carrer, van enrahonarse las sévas cosas y aviat varen quedar entesos.

President.—Durant lo mes de mars, Pranzini anava curt de quartos ¿no es aixís?

Sabattier.—No, senyor.

—¿Not y vos va eu tenir de sortir com á fiadora perque 'l sastre li fes un traje? Bueno: ¿qué va passar la nit del 16 al 17?

—Pranzini va anarsen á las 7, dihent que no vindria en toda la nit. Al tornar l' endemá, va explicarme que havia passat la nit al ball y després á casa d' un amich.

President.—¿Y donchs, Pranzini? ¿y alló del sofá y de la entrada sense ter ruido? Diguéu, senyora: ¿de quina manera us va contar lo crim l' acusat?

—Veyentlo tan agitat é intranquil, vareig preguntarli que havia fet, y 'm va respondre:—La veritat: era á casa de Mad. Regnault y amagat dins d' un armari hi vist com la assessinavan. Tinch por de veurem compromés, vull fugir de Paris...

—Y ¿qué més?

—Llavors jo vaig dirli:—¡Miserable! Deus ser tú que l' ha assassinado!—Li vareig donar 60 franchs, va comprarse un barret hongo, va ferse retallar la barba y se 'n va anar cap á Marsella.

Mentres la seva querida fa aquestas relacions, Pranzini, se la mira fit-á-fit, com si tractés de fascinarla.

President.—¿No la mireu d' aquest modo, Pranzini, no la mireu d' aquest modo!

Venen seguidament varias declaracions que no fan més que agravar la situació de Pranzini, demostrant la seva culpabilitat.

Per últim, després d' una hábil acusació del fiscal, que proba 'l carácter imaginari del personatge Geissler, y d' una brillantíssima defensa del advocat Démange, 'l jurat se retira á deliberar y declara culpable á Pranzini dels delictes que se li atribuixen.

A consecuencia d' aquest veridicte, 'l tribunal condemna á Pranzini á la pena de mort.

Y l' acusat, plorant y donant cops á la balustrada que 'l rodeja:

—¡Soch ignocent!—crida—¡soch ignocent!—Era 'l 13 de juliol.

A LA ROQUETTE.

Lo dia 16 firmá Pranzini 'l recurs de casació.

—Ara—va dir—se 'm farà justicia: 'l Tribunal de ca-

sació 's compón de personas entesas, mentras que 'l Jurat está format per una colla d' ases. (Textual.)

Pero las personas entesas van ser de la mateixa opinió que 'l Jurat, y desestimant lo recurs de casació, la sentència fou ratificada y Pranzini trasladat a la *Roquette*. Tan sòls la indulgencia del President de la República podia ja apartar del seu coll la ganiveta de la guillotina.

Mr. Grévy demaná la causa pera examinarla detingudament. L' advocat de Pranzini, Mr. Demange, aná a visitar al President, en sa residencia d' istiu interesantse pèl indult del criminal.

La senyora Sabattier remogué 'l cel y la terra, regant tot París ab las sévas llágrimas, per veuré si lograva salvar la vida del seu amant.

Tot fou inútil: ni la influencia de Mr. Demange ni las súplicas de la desconsolada Sabattier pogueren inclinar l' anim de Mr. Grévy a favcr de la clemencia. 'L President, atesa la enormitat del crim, los antecedents del criminal y la seva conducta durant los trámits del procés, confirmá 'ls fallos anteriors y la mort de Pranzini fou decretada definitivament.

«Qué feya entretant lo célebre assessi? Vivía a la *Roquette*, llegint, menjant y dormint y demostrant una gran confiánsa en lo seu indult.

—Soch ignocent—deya—y se 'm farà justicia. Y en efecte; 'l dia 31 d' agost la justicia va alsar lo seu bras, fent rodar lo cap de Pranzini.

LA EXECUCIO.

Feya set ó vuyt días, que la escoria de París passava las nits a la plassa de la *Roquette*: se sospitava que la

ENRICH PRANZINI.

sentencia 's cumplría del un moment al altre, y la pilleria parisien no volía deixar perdre un espectáculo d' aquesta naturalesa.

Realment; 'l dia 30 d' agost, Deibler, butxí de París, rebé l' ordre de guillotinar a Pranzini l' endemá a la sortida del sol.

La plassa, com cada nit, estava tota plena. A las cinch menos minuts, Pranzini surt de la presó, acompanyat del butxí y dels seus ajudants. No ha volgut fer declaracions: s' ha limitat a repetir qu' es ignocent.

Lo sol encara no ha sortit: l' alba apunta y gracias a la débil resplandor del crepuscul se pot distinguir la cara del reo. Está groch; pero camina ab seguretat y va ab lo cap alt.

En los arbres de la plassa 'ls aucells cantan: la multitud que rodeja la guillotina saluda l' aparició del criminal ab un murmul confús y amenassador.

Pranzini, passeja la mirada pèl seu alrededor procurant no dirigirla al fatal instrument.

Posat al peu de la guillotina, 'l butxí l' agafa bruscamment y li fa ficar lo cap entre 'ls brassos del aparato, baixa la ganiveta, que brilla com un llampech, y 'l cap de Pranzini rodola separat del troch.

Un ajudant lo cull per l' orella, 'l tira dins de la panera hont ha caygut lo cos, y carregantho tot sobre un carruatje es trasportat ràpidament al cementiri.

Així ha acabat, portat pèls seus mals instints, un home que anant pèl camí del bè podia haver sigut útil a la societat. Tenia una instrucció més que regular y parlava perfectament sis ó set idiomas.

Mad. Sabattier está inconsolable. —'L' han matat!—sembla que diu—Tan bon xicot qu' era!...

LAS VICTIMAS.

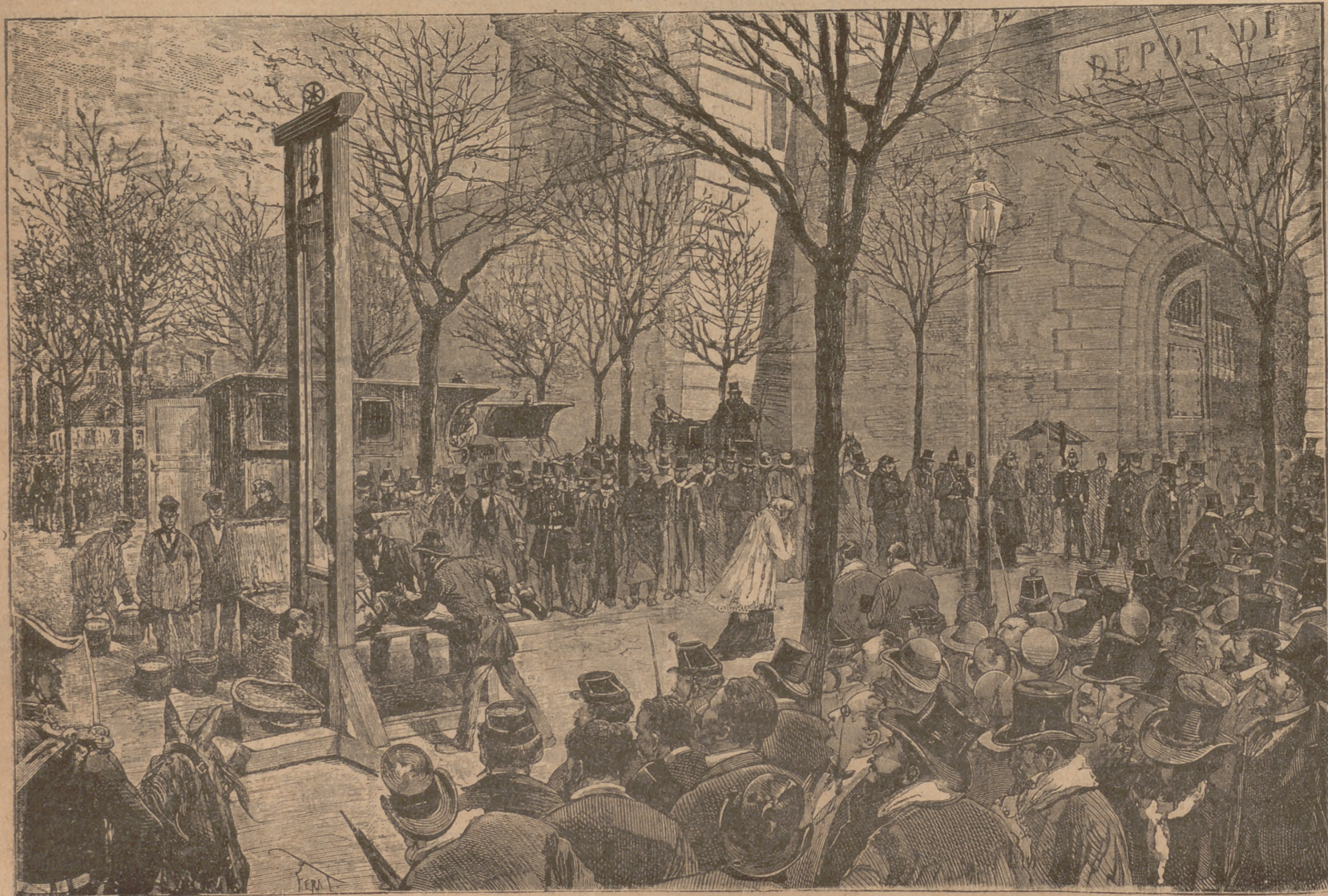
María Regnault.

María Gremeret.

Agneta Gremeret.

LA EXECUCIO.